

fra Petar Sesar

ŽUPNIK U ČAPLJINI

Život piše priče. Ne uvijek onako kako bismo željeli niti onako kako bismo mi sami isplanirali. Mnoge priče ponekad ostanu nedovršene ili prekinute prerano, barem u očima čitatelja. U nemirnim svjetskim zbivanjima kao što su nesretni ratovi, ubijanja i razaranja, teško je izvući smisao i napisati približno sretan kraj, ali ipak onda takve priče često nose najdublji smisao.

Postoje tako životne priče koje možda ne ostavljaju trag na naslovnicama svjetskih novina, najpopularnijih časopisa i velikih ekrana najpoznatijih nebodera, ali zato u Božjim očima ostavljaju neizbrisiv trag.

Nedavno sam naišao na misao koja kaže da sve ono što nije vječno u vječnosti nije ni vrijedno. Ta se misao često pripisuje C. S. Lewisu, jednom od najpoznatijih mislilaca 20. stoljeća – stoljeća koje je sv. Ivan Pavao II. više puta nazvao „stoljećem mučenika” zbog sustavnih, masovnih i stravičnih progona koje su provodili totalitarni režimi toga vremena.

Režimi toga stoljeća zavili su u crno mnoge obitelji i narode pa tako i obitelji po mjestima skromne Hercegovine. Na ovom malom području patnje naroda i njegovih pastira, nažalost, bile su velike, i to toliko da se o njima dugo godina nije smjelo ni govoriti.

*fra Petar sa subraćom
1926. godine,
stoji sdesna*

Jedan je od takvih primjera i franjevac Petar Sesar, krsnoga imena Marijan, rođen 2. travnja 1895., a ubijen vjerojatno početkom veljače 1945. godine. Odveden je zajedno sa skupinom župljana te je pogubljen na dosad nepoznatoj lokaciji.

Kao drugo od sedmero djece iz obitelji Ante i Kate (rođ. Ćuk), ovaj dječak svoje prve korake napravio je na Kočerinu, gdje je 1905. godine započeo pučku školu. Bio je među prvih deset učenika škole na Kočerinu koja je s radom započela upravo tada, a koju on završava četiri godine kasnije, 1909. godine. Te iste godine umire mu otac Ante. Nakon završene pučke škole, ovaj mladić htio je nastaviti svoje školovanje u gimnaziji na Širokom Brijegu sa željom da postane svećenik – franjevac.

Uprava Provincije je 1909. godine objavila imena deseterice kandidata koji su položili prijamni ispit, što znači da su primljeni u gimnaziju na Širokom Brijegu kao svećeničko-redovnički kandidati, a među njima i Marijan Sesar, odnosno ubuduće fra Petar. Redovnički habit oblači 17. rujna 1914. godine, baš na blagdan Rana svetoga Franje. Je li tada mladi fra Petar mogao i pomisliti da će ga 31 godinu kasnije ova smeđa, trošna i propadljiva tunika koju je godinama nosio kao fratar, obući u bijelu, onu vječnu i nepropadljivu haljinu na nebu?

Život uistinu piše priče, a nakon završene gimnazije, njegova priča ide dalje. Od studija teologije i filozofije u Mostaru pa sve do Beča i Innsbrucka. U Beču je primio svete redove, a svoju mladu misu proslavio je u Münchenu 11. rujna 1921.

U pismu koje je slao Provinciji, spominje blage zdravstvene probleme, ali traži od Provincije da u Njemačkoj ostane još malo na iskustvu. To mu je i odobreno i u Hercegovinu se vraća godinu dana kasnije na svoju prvu službu na Širokom Brijegu. Bio je samostanski vikar i kateheta, a zajednica mu je ubrzo povjerila i brigu oko upravljanja samostanskom blagajnom. Šest godina kasnije postaje gvardijan i župnik u istom samostanu, sve do premještaja u Tihaljinu, a zatim nepunu godinu dana provodi u Gorici. Odatle u pismu provincijalu navodi zdravstvene razloge iz studentskih dana i moli da ga se skine sa službe župnika. Odluka je prihvaćena i fra Petar odlazi u Mostar gdje je određen za tajnika i ekonoma Provincije. Tu službu vrši deset godina, a u međuvremenu je izabran i za definitora Provincije, što nam dodatno govori da je fra Petar bio cijenjen i da je uživao dobar ugled u zajednici. Godine 1943. određen je za župnika u Čapljini, posljednjoj stranici u knjizi njegove životne priče.

Fratrari su ga većinom opisivali kao uzorna i pobožna redovnika, dosta šutljiva, pomalo ozbiljna lica, ali jako dobra srca. Fra Častimir Majić spominje kako je fra Petar bio darežljiva srca te je njemu i njegovim kolegama iz generacije za ređenje fra Petar uručio sat Omega i nalivpero Pelikan kao dvije najvažnije stvari za svakoga svećenika: vrijeme, odnosno točnost svećeničke službe i važnost konstantne teološke naobrazbe.

Točan dan i mjesto fra Petrove smrti nisu poznati, ali je sigurno da su njega i mnoge njegove župljane partizani odveli i usmrtili bez suđenja i bez dokazane krivnje. Kao najvjerojatnije mjesto stradanja navodi se jedna od dviju masovnih grobnica u Čapljini, u koje su pokopane žrtve partizanskih likvidacija.

*Stara Uprava Provincije
na Širokom Brijegu pred
izbor nove uprave
12. svibnja 1940., fra
Petar stoji drugi sdesna*

Mnogi svjedoci potvrdili su da su partizani zatekli fra Petra kako se moli pred sve-tohraništem, dok su ga oni kasnije optuživali da je pucao, imao oružje ili slično. Trebalo je opravdati zločin pa je i priča trebala biti promijenjena. Ipak, život piše priče.

Svezana žicom oko ruku i okrvavljena, fra Petra su izveli iz crkve te ga na ulicama Čapljine pridružili ostaloj zarobljenoj skupini Hrvata i odveli u selo Hotanj. Tamo su ih najvjerojatnije sve pogubili, a žene su pustili kući. Jedna starija žena, imenom Janja, prepričala je fra Tugomiru Soldi da je vidjela fra Petra koji je imao ozljede na glavi i licu, a da su mu ruke bile previše pritegnute. Unatoč tome, opisala ga je kao vedroga te rekla da je cijelu skupinu ispovjedio i pripremio za smrt. Nakon što su se ispovjedili, svi su se hrabro držali i poginuli za svoju vjeru i domovinu.

Iz svega ovoga može se pretpostaviti da je fra Petar pogubljen kao pojedinac u zločinu nad hrvatskim katoličkim pukom u Čapljini, a sve optužbe koje su postojale kasnije su nadodavane, mijenjane i izmišljane. Zlo se silno trudilo promijeniti priču služeći se lažima i raznim podmetanjima sve kako bi žrtve prikazali kao krivce. Istina, s druge strane, ne treba silu niti se služi lažima i podmetanjima. Ona ostaje vjerna sama sebi, iako često biva ušutkavana i žrtvovana na razne načine i zbog različitih ciljeva.

Nažalost, zbog tame toga vremena i danas je teško rasvijetliti sudbinu stradanja hercegovačkoga puka, a posebno njihovih franjevac. Čak i desetljećima nakon stradanja bilo je zabranjeno govoriti o tome pa su mnoga sjećanja ljudi uminula zajedno s njima. Ipak, unatoč istrgnutim stranicama ove priče, neka nas njihovo svjedočanstvo ohrabri da i naša životna priča, kakav god kraj ona imala, bude ispisana Božjom pomoći.

Molitvu nam, Gospodine, milostivo usliši! U Sinu tvome, kojega si od mrtvih uskrisio, raste naša vjera: daj da se u iščekivanju uskrsnuća ovoga tvoga sluga fra Petra učvrsti i naša nada. Po Gospodinu našem Isusu Kristu. Amen.

fra Marko Vukadin

SLUGA BOŽJI FRA ANDRIJA TOPIĆ I 49 BRAĆE

SVJEDOCI VJERE

Zagreb, 2026.